

Paulo yona leta helabuina ekalesiya Kolinito unai taumiya udiyedi

Buka ta hededehe masalahana

Teina leta ta apostolo Paulo ye kuli, bolimaina 55 AD, huyana iya teha Masedoniya unai. Teina meta yona leta hehasina ye lau Kolinito. Paulo 1 Kolinito (yona leta helabuina wa) ye kuli na mulinaena ye lau ye kitadi, na huyana wa unai meta ma nuwapilipili (2 Kolinito 13:2). Ede nige ye miya huyalohaloha na ye uyo Epeso. Kabo yona leta hehaiyonana ye kuli kalidiyena, 2 Kolinito 7:8 unai ye katai, iyamo leta wa nige Buka Tabuna unai se kuli. Leta wa unai Paulo ekalesiya Kolinito udiyedi wa ye hededehesibadi bena yodi laulau yabayababadi se hekaiyawasidi, unai leta ne hesana se tole “Nuwadubu letana”. Taitasi leta wa ye bahelaei Kolinito. Se hasili ede nuwadi se buidi. Leta wa unai Paulo hinage ye hedede bena kabo ye kaitaumanaidi (2 Kolinito 1:15-16), iyamo leta wa ye hetamali na mulina ne unai yona nuwatu ye ginauli'uyoi na ye lau teha Masedoniya unai bena Taitasi ye hailobai (2 Kolinito 2:12-13). Na huyana Kolinito wasadi namwanamwana ye lapui Taitasi unai, kabo yodi leta hehasina ye kuli, iya ede yoda 2 Kolinito.

Teina leta ta unai Paulo yona kabahedehedede laki-lakidi haiyona:

- (1) Paulo yona koitalaliu yo yona kadau kaniyodi ye hededehe masalahana (1:12—2:13 yo 7:5-16).
- (2) Ye hekatadi taba monitole Yelusalema udiyedi ekalesiya dehadehadi hesabadi wa se lae se hegehe (8:1—9:15).

(3) Ye hededehe masalaha matawuwuna saha to iya apostolo mamohoina na taulauhekata hekadiyo Kolinito unai wa, siya taulauhekata lupolupodi (2:14—7:4 yo 10:1—13:14). Hedehedede ne luwanawai hinage ye hededehe masalaha idohagi na yoda basabasa unai Yaubada yona paisowa ta ginauli na Yaubada ye paisowabayao (12:7-10).

Buka ta tupwana lakilakidi

- Paulo yona lautoki Yaubada unai (2 Kolinito 1:1-11)
- Paulo ye hededehe masalaha matawuwuna saha to yona nuwatu ye bui na leta hehaiyonana wa ye kuli (1:12—2:13)
- Paulo yona apostolo paisowana (2:14—7:1)
- Taitasi Kolinito unai wasadi namwanamwana ye mosei Paulo (7:2-16)
- Monitole ekalesiya Yelusalema hesabadi (8:1—9:15)
- Paulo ye hededehe masalaha'uyoi meta iya apostolo mamohoina (10:1—13:10)
- Lautoki (13:11-14)

¹ Yau Paulo, maidagu kada kaha Timoti leta ta ka kuli. Yau meta Yaubada yona nuwatuyena ye yoganeigau na ya hemala Yesu Keliso yona apostolo. Na Timoti ye saguigau na leta ta ka kuli ye laowa Yaubada yona dubu Kolinito unai kalimiuyena yo teha Akaiya unai Yaubada yona tamowai maudoidi kalidiyena.

² Tamada Yaubada yo yoda Guiyau Yesu Keliso taba yodi kabinamwa yo yodi nuwadaumwali se toledi kalimiuyena.

Paulo ye lautoki Yaubada unai

³ Hedebasae ye sae Yaubada unai, iya yoda Guiyau Yesu Keliso Tamana, iya Tama katekatekamkamnana yo henuwabiga maudoidi Yaubadana. ⁴ Yoma pilipili maudoidi udiyedi iya tauhenuwabigagai na Yaubada unai

henuwabiga ta ka hai ede gonowana tamowai hekadi yodi pilipili udiyedi ka henuwabigadi. ⁵ Matawuwuna ede, Keliso hesabana kama hekamkamna se laki, unai Yaubada kalinawai kabahenuwabigagai ka haidi ne meta hinage se lakikalili. ⁶ Ena nuwakamkamna ka hekalodi meta komiu henuwabigagomiu yo yomi mauli gilihaidi hesabana. Na ena henuwabiga ka lobaidi, meta komiu henuwabigagomiu hesabana, ede kalimiuyena nuwatalu ye hemasalaha na hekamkamna kesekesegadi ka hekalodi wa udiyedi kwa tolotahtahi na kwa kamkamnasaguigai. ⁷ Na nuwanuwatumiu unai meta nuwamaiyao se bayao matawuwuna ede kabina ka kata meta hekamkamna ka hekalodi ta udiyedi komiu hinage kwa kamkamnasaguigai, unai hinage henuwabiga ka lobaidi wa meta komiu hinage kabo kwa lobaidi.

⁸ Kama kahao ka henuwa bena taba ka hekatagomiu meta teha Eisiya unai kamkamna lakilakidi ka hekalodi na udiyedi yoma bayao wa nige gonowadi taba bena ka hekalakasikasinigai, unai yoma nuwanuwatu ede bena kabo ka mwalo. ⁹ Mamohoikalili nuwamai ta udiyedi meta kamnana ka lapui ede boita ka hanahanawui. Na saha se tubu kalimaiyena ta udiyedi meta bena kabo taba nige ka bom ka midiyeigai na taba yoma midi mo ka tole Yaubada unai, iya ede tauboiboita tauhetolo'uyoidi. ¹⁰ Iya hinage yababa yo boita luwadiyedi ye gilihaigai. Unai nuwamai ka toledi iya kalinawai na huya maudoina kabo ye giligilihaigai. ¹¹ Na komiu yomi tapwalolo ne udiyedi kwa saguigai ede debamaiyena kabo tamowai se bado se lautoki Yaubada unai, matawuwuna ede boda yodi tapwalolo debadiyena na kabinamwa ye leyama kalimaiyena.

Paulo yona hekasa ye buidi wa ye hededehemasalahadi

¹² Unai yoma gwauyala lakilakina ede teina: yoma nuwatulobai ye hededehemasalaha meta yoma miyamiya

kaiyaulina ta unai yo komiu yo kai yoda kawakeha ne udiyedi meta yoma miya ne se tabu yo se a'a. Teina ta Yaubada unai se laoma. Ginauli ka ginaulidi ta meta nige kaiyaulina ta sibasibana unai na Yaubada iya yona kabinamwa unai ka ginauliwatanidi. ¹³ Teina unai ede yogu kulikuli wa udiyedi yogu nuwanuwatu maudoidi ya kulihemasalahadi na nige nuwatu hesau ya tolewadam. ¹⁴ Musamusana kabimai kwa katako, na yogu henuwa ede taba kabimai kwa katanamwanamwakalili na Guiyau Yesu yona mayadai unai kabo kwa hededetausaeigai, gonogonowana doha kai kabo ka hededetausaeigomiu.

¹⁵ *Huyana yogu hineli ya ginauli bena ya laowa meta nuwagu ye bayao bena maudoimiu kwa kitahenamwagau. Unai yogu hekasa ya ginauli bena ma labui ya kaitaumanaigomiu, unai kabo kaliguwai ma labui yogu hedede-haisagusagu kwa hai.* ¹⁶ *Yogu hekasa wa meta yogu lau Masedoniya ne unai kabo ya kaitaumanaigomiu na yogu uyoma ne unai kabo hinage ya kaitaumana'uyoigomiu, na metai kabo komiu kwa hetamaligau ya lau Yudeya.* ¹⁷ *Huyana yogu hekasa ta ya ginauli meta idohagi, ya ginauligaibui? O nuwana kaiyaulina ta kabikabina unai ede yogu hekasa ya ginaulibui'uyoidi, ede unai gonowana ya wane, "Aa, kabo ya ginauli!" Yo hinage ya wane, "Nige, taba nige!"*

¹⁸ *Iyamo mamohoikalili: Yaubada yona hedehedede meta nige ye buibuidi. Unai yoma hedehedede kalimiuyena wa nige bena kaniyona ede "Aa" yo "nige".* ¹⁹ *Yau, Siluwanusi** yo Timoti Yaubada natuna Yesu Keliso wasana ka lauguguyaei kalimiuyena, na iya meta nige bena "Aa!" yo "Nige!", na Yesu Keliso kalinawai huya maudoina ne meta "Aa!" mo ye bom.* ²⁰ *Kaniyona ede*

** **1:19:** Siluwanusi meta Sailasi hesana Loma kalinadi Latin unai.

Yaubada hededehe sunuma badodi hisa ye ginaulidiko wa, maudoidi ne Yesu Keliso kalinawai meta “Aa!” Na iya debanaena ta wane, “Mamohoi!”, na hededetausae ye sae Yaubada unai. ²¹ Na komiu yo kai tauhetolohebayaoda Keliso unai ede Yaubada, yo iya ye hetabuyeida. ²² Na yona tanuwaga dedelina ye tole kalidawai, Yaluwana ye tole nuwada ne udiyedi na iya kabahemamohoi meta ginauli hekadiyo ede sola kabo se laoma.

²³ Ya yogasae Yaubada unai bena yogu hedehedede ta ye hemamohoiyei na matawuwuna saha to nige ya uyowa Kolinito. Yogu miyasuwala wa kaniyona ede nige ya henuwa bena yomi laupwano debanaena na ya hekamkamnagomiu. ²⁴ Yau nige ya henuwa ya laowa na yomi laugagayo bayabayaodi ya ginaulidi. Na yogu henuwa ede taba komiu yo kai ta paisowagogoi yomi gwayu yala hesabana, matawuwuna ede sunuma debanaena na kwa tolobayao.

2

¹ Unai yogu nuwatuhekasa ya ginauli ede taba nige ya uyowa ya kaitaumanai'uyoigomiu kaniyona ede nige ya henuwa bena taba nuwamiyao ya hekamkamna'uyoidi. ² Matawuwuna taba nuwamiyao ya heyababadi meta kaiteya kabo ye hegwayu yalagau, na tauhegwayu yalagau wa meta siya ede nuwadiyao ya heyababadiko. ³ Debanaena ede lahinaidi leta ya kuli ye laowa kalimiuwai na ena ya laowa meta siya kaiteyadi bena kabo se hegwayu yalagau ne taba nige se henuwayababagau. Na ya sunumaigomiu bena yogu gwayu yala ne unai ta gwayu yalakesega. ⁴ Yogu huyakulikulilaowa unai meta ma nuwayababagu yo ma nuwakamkamnakaliligu yo hinage ma nuwadoudougu, nige unai bena kabo nuwamiyao ya heyababadi na bena

unai kabo gadosisimiu kaliguwai ta yona laki ne kabina kwa kata.

Yababa wa tauginaulina bena se tolehedudulai

⁵ Ena tamowai hesau kabanuwayababa laulauna ye gin-auli meta yau nige ya bom ye henuwayababagau na komiu ye henuwayababakaliliyeigomiu. Hedehedede ta nige unai ya tolokalili. Yogu hedehedede ede nige maudoimiu nuwamiyao se yababa na hisa mo se nuwayababa. ⁶ Na tamowai ne kabatolehedudulaina saha na luwamiuyena boda katubadona se talamyeyi na kwa ginauli unai wa, temeta ne ye launamwanamwaei. ⁷ Unai yona yababa kwa nuwatugabaeidi na nuwana kwa hededehtalu, to kabo taba nige nuwanuwatugaibu hekadiyo udiyedi nuwana se heyababakaliliyei. ⁸ Unai ya kaibwadaigomiu taba yomi gadosisi unai kwa hekitalobai meta iya kwa gadosisiyei. ⁹ Yogu kulikulilaowa kalimiuwai wa nuwatuna hesau ede ya henuwa bena ya kita meta gonowana kabalaukitagomiu ta udiyedi kabo kwa bayabayao yo gin-auli maudoidi udiyedi kwa kawakabi o nige. ¹⁰ Ena tamowai hesau yona yababa kwa nuwatugabaeidi meta yau hinage ya nuwatugabaeidi, na saha ya nuwatugabaeidi, oo ena ginauli saha hesau bena taba nuwatugabaeidi, meta komiu hesabamiu ya nuwatugabaeidiko Keliso matanaena. ¹¹ Teina unai kabo taba nige Satani yona solasola ta mosei na unai ye lupohaida matawuwuna ede yona nuwatu wadawadamdi meta kabidi ta katako.

Paulo iya talam hauhauna taupaisowaina

¹² Huyana ya lau Tolowasi bena Keliso wasana namwanamwana ya lauguguyaei meta ya lobai ede Guiyau yogu keda ye sokeyako hesabagu. ¹³ Iyamo menai meta nige nuwadaumwali hesau kaliguyena matawuwuna

ede kagu kaha Taitasi nige ya lobai. Ede ya laukaiyoniyedi na ya lau Masedoniya.

¹⁴ Na Yaubada ka lautokiyei. Keliso meta kana waiunu ye saedikwaidiko, na huya maudoina iya yona bayaoyena Yaubada ye woiaigai ka laulau. Kalimaiyena ede Keliso sonogana panena namwanamwana na ye kawalau teha maudoina kalidiwai. ¹⁵ Kaniyona ede Yaubada kalinawai meta kai ka hemala Keliso yona pane namwanamwana ye lau tamowai maudoidi luwadiyena, siya kaiteyadi kabihemauli se lobaiyako yo hinage kaiteyadi se laulau boita hesabana. ¹⁶ Ye lau hesau kalinawai na pane ye lapui ede boita panena, na ye lau hesau kalinawai na panena ye lapui ede mauli kabahaina panena namwanamwana. Na kaiteya kabo teina paisowa ta gonogonowana? ¹⁷ Na kai nige Yaubada wasana ta ka taunumaye yoma namwanamwa hesabadi, doha tamowai hekadiyao yodi laulau. Kai meta Yaubada yona hetamali tamowaidi, unai ede Keliso yona gigibwaliyena yo Yaubada matanaena ka hedehedede. Yoma hedehedede ne se dudulai.

3

¹ Hage idohagi, bena ka hetubu'uyo na ka bom ka hededehesae'uyoigai kalimiuyena? Nige! O bena doha tamowai hekadiyao yodi laulau ne, ede taba kabahedehesaegai pepwana kulikulina ka baheidi na ka laowa kalimiuyena o ka kaibwadaigomiu na yomai kwa kulidi? Nigekalikalili! ² Na komiu meta kai nuwamai ta udiyedi doha yoma pepwa kulikulidi ede, na tamowai maudoidi se hasilidiko ede kabidi se kata. ³ Na komiu meta yoma paisowa ta kaniyona ede, unai tamowai kwa hekitadi meta komiu pepwa kulikulina Keliso unai ye laoma, nige inkiyena ye kuli na Yaubada maumaulina Yaluwana unai,

nige kabakulikuli wekuna unai ye kuli na tamowai nuwadi udiyedi ye kulidi.

⁴ Nuwatu maudoidi ta udiyedi meta ka nuwabayao Keliso debanaena Yaubada matanaena. ⁵ Yoma nuwabayao ta kaniyona ede nige bena ka bom yoma sonoga, na Yaubada ye hesonogagai na ka paisowanamwanamwa. ⁶ Iya ye hesibasibagai na ka hemala talam hauhauna yona taupaisowa. Nige talam kulikulina beyabeyana wa, na talam Yaluwa unai ye laoma, matawuwuna talam kulikulina beyabeyana meta tamowai ye heboitadi, na talam Yaluwa unai ye laoma meta mauli ye mosei tamowai udiyedi.

Talam hauhauna yona didiga saesaena

⁷ Laugagayo hekasadi beyabeyadi weku tabatabadi udiyedi se kulidi ne, iya boita taulaeyamana, iyamo ye paisowa ne meta ma didigana. Unai Isalaela tamowaidiyao nige gonowadi taba bena Mose kana kao wa se kaikewai, matawuwuna ede ye didigakalili, iyamo didigana ne meta ye taukwadalele ye laulau. ⁸ Na talam hauhauna paisowana Yaluwa unai ye laoma ne meta kabo ye didigakalili. ⁹ Taba talam beyabeyana paisowana ne iya tamowai tauhededehegiludi na ye didiga, meta ta nuwatulobai ede kita yoda talam hauhauna paisowana ne iya tautolehedudulaida Yaubada unai, meta ye didigakalili. ¹⁰ Matawuwuna ede huyabagubaguna unai ginauli saha ye didiga wa ta hekaigonogonowai didiga saesaekalilina ta unai meta huya ta unai iya nige didigana hesau. ¹¹ Na ena taba talam beyabeyana paisowana ne ma didigana na iya ede ye taukwadalele ye laulau meta ta nuwatui ede ginauli saha miyamiyahaina ne meta kabo ye didigakalili.

¹² Talam hauhauna ne nuwabayao ye haiyama, unai talam hauhauna paisowana ka ginauli ma nuwabayaomai.

¹³ Kita meta nige doha Mose iya kana kao ne kaleko

unai ye koigudugudu na unai kabo Isalaela tamowaidiyao nige gonowadi kaodidiga ye taukwadalele ye laulau wa se kitakita. ¹⁴ Iyamo tamowai wa nuwadiyao meta se masigili ye laoma teina mayadai ta unai. Na huyana talam beyabeyana wa se hasiligabaei meta sola koigudugudu kalekona wa iya ede ma miyana, na Keliso mo gonowana kabo ye haigabaei. ¹⁵ Hinage teina mayadai ta unai ena Mose yona kulikuli se hasili meta koigudugudu kalekona wa nuwadiyao ne ye koiguduguidi. ¹⁶ Na ena kaiteya ye kitalau Guiyau unai meta koigudugudu kalekona wa kabo se haigabaei. ¹⁷ Guiyau ne meta Yaluwa. Na haedi Guiyau Yaluwana ye miya meta yailihai ede menai. ¹⁸ Na kita kaiteyadi kada kao ta nige kadi koigudugudu meta kita maudoida Guiyau yona didiga tauhemasalhana. Kita meta ye buida ta lau kana kao ta hai yona didiga saesaena nige kana siga ne unai, yona kabalaoma ede Guiyau, iya meta Yaluwa.

4

Paulo ye tolobayao yona apostolo paisowana unai

¹ Yaubada yona katekamkamna unai ede teina paisowa ta ka hai na nige ka nuwabasabasa. ² Ede miyamiya wadawadamdi yo nuwamwadimwadinedi ka hekaiyawasidi, nige hededelupolupo ka hepaisowadi o Yaubada yona hedehedede ka tolebuidi. Na Yaubada matanaena kai hedehedede mamohoina ta ka tolehemasalaha na unai tamowai maudoidi se kitagai meta kai tauhedehedede-mamohoi. ³ Na ena taba wasa namwanamwana ka lauguguyaei ta nige ye masalaha meta tamowai se laulau boita helabuina hesabana ne, siya kalidiyena nige ye masalaha. ⁴ Teina kaiyaulina ta yaubadana meta nige tausunuma tamowaidi matadiyao ye hegibugibudi, unai nige gonowana Keliso didigana wasana namwanamwana

dawayana se kita, meta iya Yaubada kana kao mamohoina ede. ⁵ Na kai meta nige ka bom wasamai ka lauguguyaei, na Yesu Keliso wasana, iya ede Guiyau. Na kai meta Yesu debanaena ka hemala yomi heyayai tauhaidi. ⁶ Yaubada tanoubu ta ye hetubu na ye hedede ye wane, “Dawayana bena masigili unai ye sinapesama”, na yona dawayana ye hesina nuwada ta udiyedi. Unai nuwasibasiba dawayana ye haiyama na Yaubada didigana Keliso kana kao unai ne ta nuwatulobai.

⁷ Na teina wasawasa ginaulidiyao kai kalimaiyena ta meta doha gulewa bwatano unai se ginaulidi ne kalodiyena. Ye hemasalaha ede teina gigibwali saesaekalilina ta meta Yaubada unai ye laoma na nige kai kalimaiyena ye laoma. ⁸ Pilipili teha maudoina unai se laoma, iyamo nige se koikesikesigai. Ka nuwapwanopwano, iyamo nige ka nuwabasabasa. ⁹ Se kabihenahenayaigai, iyamo Guiyau nige ye laugabaegai. Se koiheguligai, iyamo nige se hetatagwaligwaligai. ¹⁰ Huya maudoina Yesu yona boita taumai ta udiyedi ka bahei na ka sae yo ka dobi, na unai kabo hinage Keliso yona mauli bena taumai ta udiyedi ka miyahemasalaha. ¹¹ Matawuwuna kai taumaumauli na Yesu hesabana huya maudoina kabo se moselaegai boita unai, na unai kabo yona mauli ne ye masalaha taumai kabo se pwasa ta udiyedi. ¹² Unai, boita ede ye paipaisowa kalimaiyena, na kalimiuyena meta mauli ye paipaisowa.

¹³ Doha kulikuli tabuna unai se kuliyako wa, “Ya kawamamohoi ede ya hedehedede.” Tenem sunuma kesegana ne unai ede kai hinage ka kawamamohoi na unai ka hedehedede. ¹⁴ Matawuwuna ede kabina ka kata meta Guiyau Yesu boita unai na tauhetolo'uyoina wa, iya hinage kabo ye hetolo'uyoigai na Yesu maidamai yo komiu kabo ye hemasalahalaeida iya kalinawai. ¹⁵ Ginauli maudoidi ta

meta komiu yomi namwanamwa hesabadi, na unai kabo Yaubada yona kabinamwa ye lau bodalakilaki ye haidi na hekana ye hai'uyoidi. Unai kabo lautokilakilaki yo hedebasae ye sae Yaubada unai, na Yaubada didigana ye laki ye lau.

¹⁶ Tenem debanaena ede nige gonowana ka nuwabasabasa. Kwa kitagai meta taumai ta yodi namwanamwa yo yodi bayao se gehe se laulau, iyamo yaluwamai ta meta hehauhau se lobalobaidi mayadai kesega kesega udiyedi. ¹⁷ Matawuwuna huyakubwakubwa udiyedi pilipili gagilidi ta lobalobaidi ne udiyedi meta kabo yoda didiga miyamiyahaina ta lobai na iya meta ye saekalili. ¹⁸ Unai tabu ta kitakitalau ginauli saha ta kitakitadi ne udiyedi na bena ta kitalau ginauli saha nige ta kitakitadi ne udiyedi. Matawuwuna ede ginauli saha ta kitakitadi ta meta huyakubwakubwa mo ginaulidiyao, na ginauli saha nige ta kitakitadi ne meta siya ginauli miyamiyahaidi.

5

Galewa ne unai Yaubada kabo tauda hauhaudi ye haidima

¹ Matawuwuna kabina ta kata ede ena teina kaiyaulina numana ta ye tatagwaligwali meta yoda kabamiya numana hauhauna miyamiyatahitahina ede galewa ne unai. Numa ta meta nige tamowai nimadiyena se ginauli, na Yaubada kabo ye haiyama. ² Na kamkamna udiyedi sola ta lepalepa, ede yoda nuwanuwatulakilaki meta taba galewa ne unai yoda kabamiya wa se heluwuida doha kaleko. ³ Kaniyona ede, ena ta luwui meta taba nige se lobaida ma taugaibuda. ⁴ Huyana kita sola teina kabamiya numana ta unai, ede ta lepalepa yo ta kamkamna. Kaniyona ede nige ta henuwa bena ma taugaibuda, na taba galewa kabamiyana ne unai se heluwuida. Teina unai mauli

nige kana siga kabo tauda ye laulau boita hesabana ta ye suma. ⁵ Na Yaubada iya meta taukabinonohaida mauli miyamiyahaina hesabana na Yaluwana ye tole kalidawai na ye hemamohoiyei ede ginauli hekadiyo meta sola kabo se laoma.

⁶ Tenem debanaena huya maudoina kita nuwada se bayao yo kabina ta kata ede teina tauda ta unai yoda huyamiya mayadaidi ta udiyedi meta kita Guiyau kalinawai ta kedaloha. ⁷ Matawuwuna kita meta sunumaena ta miyamiya na nige ta kitakitalau ginauli saha ta kitakitadi ta udiyedi. ⁸ Unai nuwada se bayao na yoda henuwalakilaki ede taba tauda ta ta laugabaeidi na ta lau yoda kabamiya mamohoina unai Guiyau kalinawai. ⁹ Unai teina tauda ta sola udiyedi ta miyamiya o ta laugabaeidiko, iyamo yoda nuwanuwatu lakilakina ede bena iya nuwana ta henamwa. ¹⁰ Matawuwuna ede maudoida kabo ta masalahalau Keliso yona kabahekasa kabatulina unai, na kesegakesega tauna ta unai ye miyamiya wa na saha ye ginaginaulidi ne, namwanamwadi o yababadi, kabo maisadi ye haidi.

Tolehedudulai yo kao hauhauna

¹¹ Na kai meta Guiyau matausina kabina ka kata, unai ka kaipate na tamowai ka nuwakoidi. Kai kama kao Yaubada unai meta se masalahakalili, na yogu henuwalakilaki taba komiu yomi nuwanuwatu ne udiyedi hinage se masalaha.

¹² Kai meta nige bena ka kaipate taba kalimiuyena ka hededetausae'uyoigai, na kai bena nuwanuwatu hesau ka leyawa na kai debamaiyena komiu kwa hededesae-sae. Tamowai hekadi ginauli saha masamasalahadi se kitadi meta yodi kabanuwasaesae, na tamowai nuwana kana kao meta nige kabina se kata. Na ka henuwagomiu bena gonowana tamowai ne yodi hedehehede buina kwa moseidi. ¹³ Ena yoma miya yo yoma hedehehede

kadi kao doha ka yauyaule, temeta ne meta Yaubada hededetausaeina hesabana. Na ena kai ka hedehedede ma nuwadudulaimai, meta temeta ne komiu yomi namwanamwa hesabana. ¹⁴ Matawuwuna Keliso yona gadosisi iya ye lauheliligai, kaniyona ede ka nuwatu-lobai meta tamowai kesega ye boita tamowai maudoidi hesabadi, ede tamowai maudoidi hinage se boita. ¹⁵ Na tamowai maudoidi hesabadi ye boita, na yona nuwatu meta taumaumauli maudoidi ne taba tabu yodi mauli ne se miyaeidi se bom mo hesabadi, na bena se miyaeidi Keliso hesabana, iya hesabadi ye boita na Yaubada ye hetolo'uyoi.

¹⁶ Unai teina huya ta meta nige gonowana tanoubu ta nuwanuwatuna unai tamowai hesau ta kitahekasa. Doha beyabeyana Keliso yoda kitahekasana meta tanoubu ta nuwanuwatuna unai, iyamo teina huya ta tenem nuwanuwatu ne ta hekaiyawasiyako. ¹⁷ Tenem debanaena, ena tamowai hesau iya Keliso yona, meta iya ye hemala tamowai hauhauna. Mauli beyabeyana wa ye laoko na mauli hauhauna ye haiyako. ¹⁸ Teina mauli hehauhauna maudoina ta meta Yaubada unai ye laoma, iya Keliso debanaena ye tolekesegaida iya kalinawai, na tamowai toletolekesegaidi Yaubada kalinawai paisowana ye haiyama kalidaena. ¹⁹ Na Yaubada iya Keliso unai na kaiyaulina ta tamowaidiyao ye toletolekesegaidi iya kalinawai na yodi yababa nige udiyedi ye nuwanuwatulau na ye haidi se patulau iya kalinawai, na tamowai toletolekesegaidi Yaubada unai hedehededena ye haiyama kalimaiyena bena tamowai ka hekatadi. ²⁰ Unai kai meta Keliso wasana tauwasaduwaiyeina, Yaubada ye he-paisowagai yona tauhedehedede. Na Keliso hesanaena ka kaikaibwada bena kwa patulau Yaubada kalinawai. ²¹ Keliso iya nige yona yababa na Yaubada ye hai ede ye

tolelaei yababa unai kita hesabada na iya debanaena kita ta laoma ta dudulai Yaubada matanaena.

6

¹ Kai meta Yaubada yona halitaupaisowa, ka kaib-wadaigomiu taba tabu Yaubada yona kabinamwa ne kwa haigaibui na nige kaniyona. ² Matawuwuna iya ye wane, “Yogu kabinamwa mahanana dudulaina unai ede ya lapulaowa,
na gilihai mayadaina unai ede ya saguigo.”

Kwa kita ne, teina ta meta Yaubada yona kabinamwa mahanana ede, teina ta meta Yaubada yona gilihai mayadaina ede.

Paulo ye hemasalaha'uyoi meta iya apostolo mamohoina

³ Kai meta nige tamowai hesau yona kabakalabesibesi ka tole, kaniyona ede nige ka henuwa bena yoma paisowa ta se kawayababaei. ⁴ Na kai Yaubada yona heyayai tauhaidi, unai ka hemasalahagai yoma laulau maudoidi udiyedi meta yoma paisowa se dudulai: Yoma tolobayao unai, pilipili yo polohe yo hekamkamna udiyedi, ⁵ se bibigai, se tolegai numatutugudu unai, taukouyalalayalakalili bodana luwadiyena, paisowa se bayao, nige keno namwanamwadi, yo hasali luwadiyena, ⁶ nuwamaiyao se a'a, yoma sonoga, yoma nayatautaubiga, yoma kabinamwa, Yaluwa Tabuna kalimaiyena, yo yoma gadosisi mamohoina unai, ⁷ hededehemasalaha mamohoidiyao udiyedi, Yaubada yona gigibwali unai, yoma iyala gogodiyao nima kahatu yo seuseulimai** ne udiyedi, siya ede yoma miyamiya dudulaidi; ⁸ tamowai se hekasisiyeigai o se hedededobidobiyeigai, wasamai se

** 6:7: Iyala gogodiyao nima kahatu yo seuseulimai: Heyaheyasoni ne Loma yodi tau'iyala yodi kaba'iyala gogodiyao, nimakahatudi unai wamali o kelepa, na nimaseuseulidi ne unai yesi.

heyababadi o se henamwadi. Hedehedede mamohoidi ka hedehedededi, iyamo se hedede ede kai taukailupolupo. ⁹ Kabimai se kata, iyamo se hedede'uha'uhalaeigai. Huya ye bado boita ka hanahanawui, iyamo sola ma miyamai. Se bibigai, iyamo nige se koihemwaloigai. ¹⁰ Se hedede bena nuwamaiyao se kamkamna, iyamo huya maudoina ka gwaugwauyala. Se hedede bena ka deha, iyamo Yaubada sunumana unai tamowai ka hegogodi. Nige saha hesau kai yomai, iyamo sunuma ginaulidiyao maudoidi meta ka tanuwagaidi. *Laulau maudoidi ka hekalodi wa udiyedi ka hemasalahagai meta yoma paisowa se dudulai.* **

¹¹ Kolinito tamowaidiyao, ka hedehedede-namwanamwako kalimiuyena yo nuwamaiyao ka sokediko kalimiuyena. ¹² Kai yoma gadosisi komiu yomiu meta nige ka kabihekahinidi, na iyamo komiu yomi gadosisi yomai meta kwa kabihekahinidi. ¹³ Unai saha ka ginaulidiko kalimiuwai hinage bena kwa ginaulidi kalimauwai. Ya hededelaowa ta meta doha ya hedehededelau natuguwao mamohoidiyao udiyedi ya wane, komiu bena hinage nuwamiyao kwa sokedi kalimaiyena.

Yaubada maumaulina yona Numa Tabuna

¹⁴ Tabu kwa haihaisagusagu nige taukawamamohoi tamowaidiyao saha se ginaginaulidi ne udiyedi. Ido-hagi, gonowana miyamiya namwanamwadi yo miyamiya yabayababadi se laomakesega? Gonowana dawaya yo masigili se miyakesega? ¹⁵ Gonowana Keliso yo Beliyela **

** **6:10:** Laulau maudoidi ka hekalodi wa udiyedi ka hemasalahagai meta yoma paisowa se dudulai: Teina hedehedede ta meta nige lausoiso 10 unai Paulo ye kuli, na teina meta lausoiso 4 tupwana na ka kuli'uyoi. ** **6:15:** Beliyela meta Satani hesana hesau.

talam kesega se ginauli? Idohagi, gonowana taukawa-mamohoi yo nige taukawamamohoi yodi nuwanuwatu kesega? ¹⁶ Gonowana Yaubada yona Numa Tabuna yo koitau yodi talam kesega se ginauli na se laomakesega? Nigele! Na kita meta Yaubada maumaulina yona Numa Tabuna. Iya ede doha Yaubada ye hedede ye wane,

“Yau kabo maidaguwao ka miya
yo luwadiyena ya sae ya dobi.

Yau kabo siya yodi Yaubada

na siya kabo yau yogu tamowai.” (*Lewitikasi 26:12 yo Hesekeyela 37:27*).

¹⁷ Tenem debanaena Guiyau ye wane,

“Tamowai ne kwa pesahaigabaedi
na kwa tolehesuwalagomiu.

Tabu kwa kabilau ginauli bikibikidiyao udiyedi,

kabo gonowana ya haigomiu.” (*Aisaiya 52:11, Hesekeyela 20:34,41*).

¹⁸ Yo ye wane,

“Yau kabo ya hemala tamamiu yo komiu kabo kwa
hemala natuguwao,’

teina ta Guiyau Gigibwali Saesaekalilina yona hede-
hedede.” (*2 Samuwela 7:14, 7:8*).

7

¹ Na kagu kahao, teina hededehesunuma ta ta haidiko, unai ginauli saha siya tauda yo yaluwada se hebikidi meta bena ta haigabaedi, na yoda miya se dudulai yo se tabu, matawuwuna ede Yaubada hekasisina ede kalidawai.

Ekalesiya se nuwabui na unai Paulo se hegwayyala

² Ya henuwa bena nuwamiyao ne kwa sokedi hesabamai. Kai meta nige laupwano hesau ka ginauli tamowai hesau unai, nige tamowai hesau ka woyalaei yababa

unai, nige tamowai hesau ka lupohai ka bom yoma namwanamwa hesabana. ³ Saha ya hedededi ta udiyedi nige bena ya hegilugomiu, na lahinaidi ya hedede-yako meta komiu ede kai nuwamai ta udiyedi. Unai, ena ka maumauli o ka boita meta komiu ede maidamaiyao. ⁴ Yogu nuwabayao meta ye lakikalili kalimiuwai na ya hedede-hesaekaliliyeigomiu. Kwa hebayaokaliliyeigau na yoma pilipili maudoidiyao udiyedi yogu gwauyala ta nige kadi sigasiga.

⁵ Matawuwuna huyana ka lage Masedoniya unai meta nige yoma kaiyawasi hesau. Teha maudoidi udiyedi se hepilipiligai. Dagela ne udiyedi meta hekasiwole-wole, na nuwamaiyao udiyedi meta matamatausi. ⁶ Na Yaubada meta taunuwanuwayababa nuwadiyao tauhed-edehetaludi. Huyana Taitasi ye laoma kalimaiyena meta unai nuwamai ye hedede-hetaludi. ⁷ Na nige bena yona laoma ne ye bom, na hinage ye hekata-gai idohagina iya nuwana kwa hedede-hetalu, na unai nuwamaiyao ye hebayaodi. Yo hinage yomai ye hede-hedede meta yomi henuwalakilaki ede taba kwa kitagau, yomi katekamkamna yau yogu, yo hesabagu kwa nuwanuwatukalili. Hedehedede ta ya lapuidi meta ya gwaualakalili.

⁸ Nuwana yogu leta wa unai ya henuwayababagomiu, iyamo ye namwa mo ya kuliyawa. Leta bagubagunana wa ya kuliyawa na mulinaena meta ya nuwaku-hali, kaniyona ede yogu kulikuli wa kabo ye henuwayababagomiu. Na mamohoi ye henuwayababagomiu, iyamo kwa nuwayababa huyakubwakubwa mo. ⁹ Na teina mahana ta unai meta ya gwauyala, nige bena ya henuwayababagomiu, na kaniyona ede yomi nuwayababa ne ye wo-yaigomiu kwa lau kwa nuwabui. Na nuwayababa ye henuwabuigomiu wa meta Yaubada yona henuwa,

unai yoma leta wa nige gonowana ye heyababagomiu. ¹⁰ Yaubada debanaena na nuwayababa ta hekalodi meta unai nuwabui ye haiyama na ye woyaida ta lau kabihemauli ta lobai na unai nige kabanuwakuhali hesau. Na kaiyaulina ta debanaena nuwayababa ta hekalodi ne debadiyena kabo boita ta lobai.

¹¹ Yaubada yona nuwatuyena kwa nuwayababa, na unai namwa saha kwa lobaidi ne sola kwa kitadi. Ye hekatagomiu na ma nuwamamohoiyomi yomi miyamiya kwa hedudulai'uyoidi. Gilu ne udiyedi kwa hekaihalegomiu, yo Yaubada matausina ye laki kalimiuyena. Hinage kwa nonohakalili bena yababa tauginaulina wa kwa tolehedudulai. Yo hinage ginauli maudoidi ne udiyedi ede komiu kwa hemamohoiyeigomiu meta yababa tauginaulina wa yona laulau wa unai nige kami giluhesau.

¹² Bwagana ya kulikulilaowako kalimiuwai, iyamo yogu kulikulilaowa ne nige bena kaiteya iya yababa ne ye ginauli ne hesabana yo hinage nige kaiteya iya yababa unai se hekamkamna ne hesabana, na ya kulikulilaowa ne kaniyona ede taba Yaubada matanaena na yomi mose'uy-oigomiu kalimaiyena ne kabo kwa bom kwa kitadi.

¹³ Ginauli maudoidi ta debadiyena ede ka nuwabayao. Yo hinage huyana Taitasi ka kita meta ye gwauyala ede kai nuwamaiyao se namwakalili matawuwuna ede komiu maudoimiu iya nuwana kwa henamwa. ¹⁴ Huyana sola nige ye dalahai ye laowa meta iya kalinawai komiu ya hededehesaekaliliyeigomiu, na komiu meta nige kwa hemwadinegau *kaniyona ede yogu hedehedede wa kwa hemamohoiyei*. Ginauli maudoidi ka hededediko kalimiu-yena wa meta mamohoi, na gonogonowana doha hinage yoma hededesaesae hesabamiu Taitasi unai wa ede se mamohoi. ¹⁵ Na maudoimiu yomi kawakabi yo yomi hailobaina ma matausimiu yo ma tabutabubu-

miu wa huyana ye nuwatuidi meta yona gadosisi komiu hesabamiu wa kabo ye lakikalili kalinawai. ¹⁶ Nuwagu ye namwakalili ede gonowana yogu sunuma maudoina ya tole kalimiuyena.

8

Yelusalema unai ekalesiya kabasaguidi

¹ Kagu kahao, ka henuwa bena Yaubada yona kabnamwa ye moseiyako teha Masedoniya dubudiyao udiyedi wa taba kabina kwa kata. ² Yodi pilipili lakilakidiyao udiyedi meta se gwauyalalakili na yodi deha udiyedi ye hegwaualadi na se kaikainauyakalili. ³ Na ya hededehe-masalaha ede se kainauya meta ginauli saha gonowana se kainauyaeyidi wa se moseidi yo hinage ginauli saha se kainauyaeyidi wa kewadi ne udiyedi se koihepwata'uyoidi. Ginauli maudoidi ta se ginaulidi meta siya se bom yodi nuwatalamyena se ginaulidi, ⁴ na se kaibwadakaliliyeigai bena taba talam ka moseidi na se haisagusagu Guiyau yona tamowai *Yelusalema udiyedi* wa kalidiyedi. ⁵ Yo saha se ginauli wa meta ye saekalili na kabo kai ginauli saha ka nuwatudi wa, na bagubaguna siya se bom se mose'uyoidi Guiyau unai na kabo Yaubada yona nuwatuyena se mose'uyoidi kalimaiyena. ⁶ Unai ka hededekaibwadakalili Taitasi unai, iya yomi haisagusagu paisowana ta tauhetubuna, unai taba ye laowa kalimiuyena na yomi haihaisagusagu paisowana ta kwa hegehegabaei. ⁷ Na komiu meta kwa namwakalili ginauli maudoidi udiyedi, yomi sunuma unai, yomi hedehedede unai, yomi kata unai, yomi nuwayali unai yo hinage gadosisi ka hekatagomiu ne unai. Hinage bena kwa namwa haisagusagu paisowana ne unai.

⁸ Nige bena ya lauheliligomiu na ya henuwa taba yomi gadosisi yona mamohoi ya kita, unai tamowai hekadi

yodi nuwayali haisagusagu unai ta udiyedi ya hekaigonogonowaeigomiu. ⁹ Matawuwuna yoda Guiyau Yesu Keliso yona kabinamwa wa meta kabina kwa kata. Iya ye gogokalili, iyamo komiu hesabamiu ede ye hemala deha tamowaina, na yona nuwatu bena iya yona deha ne debanaena komiu kabo galewa gogodiyao udiyedi kwa gogo.

¹⁰ Na teina hekasa ta unai yogu hededehehisibasiba kalimiuyena ede teina: Bolimai ta laugabaei wa unai komiu meta tamowai bagubagunadi kwa haisagusagu. Na nige bena tenem mo unai, na komiu meta hinage hekasa ta unai taunuwayalibaguna. ¹¹ Unai yomi lobai saha kalimiuyena ne udiyedi yomi paisowa ne taba kwa hegehe, na teina kwa ginauli ne unai kabo yomi talam bagubagunana wa yo paisowa yomi hegehegabaeina ne maidana gonogonowadi. ¹² Ena taba yomi nuwatalam mamohoina unai na yomi lobai saha kalimiuyena ne udiyedi kwa kainauya meta Yaubada ye kitahenamwadi, na nige ye nuwatukalili ginauli saha nige gonowana kwa lobaidi ne udiyedi.

¹³ Yoma nuwanuwatu ta meta nige bena tamowai hekadiyo mo sagu se lobai na komiu ka hepolohegomiu, nige! Na bena komiu yo siya ne gonogonowamiu. ¹⁴ Ede mahana ta unai ginauli se bado kalimiuyena, kabo unai gonowana kwa saguidi, na huya hesau hinage kabo kalidiyena ginauli hekadi se bado na unai se saguigomiu. Nuwanuwatuna ede taba komiu yo siya kabo gonogonowamiu. ¹⁵ Doha kulikuli tabuna unai ye wane, “Ena hesau kana mana ye tanohebado, meta nige gonowana kalinawai yona lobai ne se badokalili, yo ena hesau kana mana hisahisadi mo ye tanoidi meta yona lobai kalinawai ne nige se gagilikalili.” *(Esodo 16:18).*

Haisagusagu paisowana bena se ginaulinamwanamwaei

¹⁶ Yaubada ya lautokiyei, matawuwuna komiu nuwanuwatumi kaliguyena na nuwanuwatuna kesegana ta meta Yaubada ye tole Taitasi nuwana ne unai.

¹⁷ Debanaena ede Taitasi meta yoma hedehede ta ye kawanamwanamwaei na yona henuwalakilakiyena ye laowa kalimiuyena ye bom yona nuwayaliyena. ¹⁸ Ka hetamaliyawa ta meta kana kaha hesau maidana, iya meta se hededetausaei dubu maudoidi ta udiyedi kaniyona ede yona paisowa wasa namwanamwana ta debanaena.

¹⁹ Hinage tamowai ta meta dubu siya se kaisunuwai ede ye saguigai na maidamai kainauya ka bahei ka lau. Teina paisowa ta bena ka ginaulinamwanamwaei na unai kabo hededetausae ye lau Guiyau unai, yo hinage yoma nuwayali mamohoina haisagusagu unai wa ka hemasalaha. ²⁰ Ka henuwa bena kainauya lakilakina kitahetetena paisowana ne hededeheyahyababana ka kaihaleidi, ²¹ matawuwuna ka kaipatebayao bena yoma paisowa ka ginaulihedudulaidi, nige bena Guiyau ye bom mo ye kitagai, na tamowai hinage se kitagai.

²² Na taudi labui ka hetamalidiwa ta meta hinage kabo kama kaha hesau maidadi, iya meta miya maudoina udiyedi ye hemamohoiyei kalimaiyena meta sunuma ta unai ye kawamamohoikalili yo hinage ye nuwatalamkalili. Kaniyona ede komiu debamiuyena na yona nuwabayao ne ye laki. ²³ Taitasi meta iya taupaisowasaguigau yo yogu halitaupaisowa komiu luwamiuyena, na kada kahao labui ta siya meta dubu hesadiyena taupaisowa yo Keliso hedebasaena se helaki'uyoi. ²⁴ Tenem debanaena teina tamowai ta kalidiyena bena yomi gadosisi ne kana kao kwa hemamohoiyei yo yoma hededehesaegomiu ne kaniyona kwa hemasalaha kalidiyena, unai kabo dubu maudoidi se kita.

9

¹ Yomi haisagusagu ye lau Yaubada yona tamowai Yelusalema udiyedi wa hedehedena taba tabu yomiu ya kulikuli'uyo. ² Matawuwuna ede kabimiu ya kata meta kwa nuwayalikalili bena kwa haisagusagu, na saha kwa ginauli wa unai meta ya hededetausaeigomiu Masedoniya kalidiyena, ede bolimai ye laoko wa unai meta komiu Akaiya tamowaidiyao kwa nonohako bena kwa haisagusagu na yomi kitahenuwana wa unai ede tamowai hekadi ye henuwahesaedi, ede se henuwa bena se haisagusagu. ³ Na kada kahao ya hetamalidi kabo se laowa ta meta bena unai kabo yoma hededetausaeigomiu nuwatu ta debanaena wa tabu se lobaidi meta nige kaniyona, na bena unai kwa nonoha, doha komiu hedehededemiu ya hededediko wa. ⁴ Matawuwuna ena Masedoniya tamowaidiyao maidaguwao ka laowa na se lobai ede nige kwa nonoha, yoma hedehedede wa debanaena ede kabo ka mwadine, na komiu kabo kwa mwadinekalili. ⁵ Unai ya nuwatu ye namwa ede kada kahao ta ya kaibwadaidi na se baguna se laowa kalimiuwai na yomi haisagusagu kainauyana kwa hededehe sunumagaiko wa kabinonohaina kwa hegehe. Kabo ye nonoha na ye hemala yomi nuwatalam kainauyana, nige bena kai yoma muyowuigomiu na unai kwa kainauya.

Taba kwa kaikainauya ma nuwakohihaimiu

⁶ Hedehedede ta taba kwa nuwatu: Ena tamowai hesau like hisa mo ye kumaidi meta kelikeli unai kabo kaniyodi hisa mo ye lobaidi, na ena like se bado ye kumaidi meta kabo kaniyodi se bado ye lobaidi. ⁷ Tamowai kesegakesega bena ye bom nuwana unai ye hineli saha kabo ye kainauyaei, na tabu bena kowa nige yom nuwatalam o tamowai hesau yona lauheliliyena na kainauya ne ku tole, kaniyona ede taukainauya ye kainauya ma

nuwagwauyalana ne meta Yaubada iya ye gadosisiyei.
⁸ Na Yaubada gonowana kinauya maudoidi ye hebadodi kalimiuwai, ede gonowana ginauli maudoidi udiyedi yo huya maudoina ginauli maudoidi kwa henuwadi wa siya ede kalimiuwai, na unai kabo gonowana yomi haisagusagu ye lakikalili tamowai hekadiyo kalidiwai. ⁹ Doha kulikuli tabuna unai se kuliyako se wane,

“Iya yona kinauya ye mosegabaeidi deha tamowaidiyao udiyedi

na yona miyamiya dudulaidi se miya se lau ee nige kadi siga.” *(Same 112:9)*

¹⁰ Unai, Yaubada iya like ye moseidi taupaisowa ne udiyedi yo pwalawa ye moseidi kadi kai, iya hinage kabo like ye haidiwa yo yomi sanala likediyao ye hebadodi na yomi miyamiya namwanamwadi ne kabo ye helakidi.

¹¹ Yo teha maudoina udiyedi kabo ye hehogogomiu na unai kabo hekasa maudoidi ne udiyedi gonowana kwa kaikainauya na yomi kinauya se laoma kalimaiyena na ka mosegabaeidi tamowai udiyedi na tenem unai ede lautoki se mosei Yaubada.

¹² Unai teina haisagusagu kwa ginaulidi ta meta nige bena Yaubada yona tamowai yodi deha kabasaguidi mo ye bom, na hinage kabo boda yodi lautoki se mosei Yaubada unai. ¹³ Na haisagusagu kwa ginauli wa unai ede kwa bom kwa hemamohoiyei'uyoigomiu tamowai kalidiyena, kabo Yaubada se hedebasaei yomi kawakabi yo Keliso wasana namwanamwana yomi hededehemasalahana yo yomi kaikainauya siya kalidiyena yo tamowai maudoidi udiyedi wa debadiyena. ¹⁴ Na yodi laukukula hesabamiu ne udiyedi nuwadiyao kabo se tuudi se laowa kalimiu yena matawuwuna ede kabinamwa saesaekalilina Yaubada ye haiyawa kalimiu yena. ¹⁵ Lautoki ye lau Yaubada unai yona kinauya saesaena wa debanaena!

10

Guiyau kaiteya ye kawanamwanamwaei meta iya yona taupaisowa namwanamwana ede

¹ Keliso yona nuwadobidobi yo taubiga udiyedi yau, Paulo, ya hededebigabiga kalimiuwai. Na yomi *hedehedede kwa wane* huyana yau maidamiu meta ya hededebiga-bigalaowa kalimiuwai, na huyana yau teha hesau unai ede yogu hedehedede ya hebayaodi kalimiuwai. ² Ya kaibwadaigomiu ede ena huyana ya laowa meta tabu kwa muyowuigau na yogu hedehedede ya hebayaokaliliyedi kalimiuwai. Iyamo ya nuwatui ede kabo ya hede-bayaolau tamowai hekadiyo ne udiyedi, siya yodi nuwatu meta bena kai kaiyaulina ta nuwanuwatuidiyao udiyedi ka miyamiya. ³ Mamohoi, kai kaiyaulina ta unai ka miyamiya, iyamo kai meta taba nige ka iyala doha kaiyaulina ta tamowaidiyao. ⁴ Matawuwuna yoma kaba'iyala madadiyao meta nige siya kaiyaulina ta yona kaba'iyala madadiyao. Na kaba'iyala madadiyao ta meta Yaubada yona gigibwaliyena se gigibwalikalili na udiyedi kabo tamowai yodi kabatolo bayabayaodi ka hetatag-waligwalidi. ⁵ Na haikawayagala yo kaokaolupolupo se kaipate bena tamowai se hetataguduguidi tabu Yaubada kabina se kata, na nuwasaesae nuwanuwatudi maudoidi ne kabo ka hekaiyawasidi. Hinge nuwanuwatu maudoidi ka kabihekahinidi na ka hekawakabidi se laoma Keliso unai. ⁶ Ena taba komiu yomi kawakabi se namwakalili, meta ka nonohakalili na taukawayagala yodi miyamiya yababadi maudoidi debadiyena kabo ka heki-lainodi.

⁷ Komiu taba ginauli masamasalahadiyao mo kwa ki-

tadi!** Ena taba tamowai hesau ye bom ye hedede'uyoi meta iya Keliso yona, iya hinage taba ye nuwatulobai meta kai hinage Keliso yona doha ede iya. ⁸ Guiyau gigibwali ye haiyama ne meta kabasaguigomiu na nige unai ka hetatagwaligwaligomiu. Ena taba debanaena na ya hededsaesakalili meta unai ya *hededemamohoi ede* nige yogu kabamwadine hesau. ⁹ Nige ya henuwa bena ya hematausigomiu yogu leta ne udiyedi. ¹⁰ Matawuwuna tamowai hekadi se wane, “Yona leta hedehedededi ne se polohe yo se bayao na tamowaina ne meta nige kitahenamwana hesau yo kalinana ne nige kaniyona.” ¹¹ Tamowaidi ne bena se nuwatulobai meta yoma huyamiyasuwala unai kao saha ka hemasalaha yoma leta ne udiyedi, huyana kai maidamiu kabo kao kesekesegana yoma kabikabigomiu ne udiyedi ka hemasalaha.

¹² Tauhedededobidobiyeigau ne se bom se hedede-tausaei'uyoidi. Na ena siya mamohoi tamowai saesaedi, meta kai taba nige ka hekaigonogonowaigai kalidiyena. Iyamo siya meta se bom mo se nowonowoi'uyoidi yo se bom mo se hekaigonogonowai'uyoidi. Teina unai se hemasalaha'uyoidi meta siya nige se sibasiba. ¹³ Kai meta nige gonowana kama sigasiga ka dikwai na unai ka hededsaesae, na yoma hededsaesae ne kabo ka tolekeseke-segai Yaubada paisowa saha ye haiyama wa unai. Na yoma paisowa ta ye laowa ee kalimiuwai. ¹⁴ Yoma hededsaesae wa udiyedi meta nige ka hedededikwakalili, bena doha nige ka laowa kalimiyena ne, iyamo kai meta tamowai bagubagunadi Keliso wasana namwanamwana ta ka bahei na ka laowa ee kalimiyena. ¹⁵ Hinage kai meta nige kama sigasiga ne ka dikwai na ka lau tamowai hekadiyo

**

10:7: Komiu taba ginauli masamasalahadiyao mo kwa kitadi: Kalina Giliki unai Paulo yona kulikuli wa hinage gonowana ta bui ta wane, Komiu meta ginauli kewadiyao mo kwa kaikewaidi na udiyedi kwa hedehedede.

paisowa se ginaulidi na udiyedi ka hededsaesae. Na yoma nuwanuwatu ede yomi sunuma ne kabo ye kini ye laki ye lau na yoma paisowa ka ginaulidi luwamiuyena ne kabo hinage ye tadada ye laki ye lau. ¹⁶ Unai kabo gonowana ka laugabaeigomiu na ka lau teha hekadiyo udiyedi wasa namwanamwana ta ka lauguguyaei. Matawuwuna nige ka henuwa bena tamowai hesau yona tehaena paisowa se ginauliyako na debanaena ka hededsaesae. ¹⁷ Na “kaiteya ye henuwa bena ye hededsaesae, ye namwa mo taba Guiyau saha ye ginaulidi ne debadiyena ye hededsaesae.” *(Yelemaiya 9:24)* ¹⁸ Matawuwuna ede tamowai ye bom ye hededetausaei'uyoi meta nige gonowana se hemamohoyei, na ena Guiyau iya tamowai ye hededetausaei meta iya taupaisowanamwanamwa.

11

Paulo yona paisowa yo apostolo lupolupo yodi paisowa ye hededehehemalahadi

¹ Bena musamusana mo taba kwa nayatautaubiga na kwa lapulaoma na sola ya hededetausae'uyoigau doha tauyauyaule ne. Sola kwa lapulaoma! ² Komiu hesabamiu ya kaikalomagigili ta meta Yaubada unai ye laoma. Matawuwuna ya hededehehesunumaeigomiuko Keliso unai yo iya ye bom mo kalinawai ya hededehepatugomiu na unai kabo ya tolehehemalahagomiu kalinawai doha hasala nuwanuwasupuna a'ana. ³ Na mwata lakilakina wa yona nuwatugilogilo unai ede Ewa ye lupohai, tenem unai ede ya matausi, unai tabu yomi nuwamamohoi yo yomi gadosisi a'ana bayabayaona Keliso hesabana ne unai na tamowai nuwamiu ne se woyahesuwaladi. ⁴ Na taba tamowai hesau ye laowa kalimiuwai na Yesu lauguguyana ye lauguguyaei nige doha kai Yesu ka lauguguyaei ta, o taba yaluwa udoi kwa hai nige doha Yaluwa kwa hai'usei

wa, o taba wasa namwanamwana udoi nige doha bagubagunana kwa hai'usei wa, iyamo tamowaidiyao ta udiyedi meta kwa nayatautaubigakalili. ⁵ *Taulauhekatalupolupo ne se bom se hededetausaedi* bena siya apostolo saesaekalilidi, na ya nuwatui ede yau meta nige ya dobikalili na kabo siya. ⁶ Yau nige se hekatagau bena tauhedehedede, iyamo sonoga ede kaliguwai, doha teha maudoidi udiyedi ka tolehemasalahanamwanamwaediko kalimiuwai.

⁷ Yau meta Yaubada wasana namwanamwana ya lauguguyaei kalimiuuyena na nige maisana ya hai. Teina unai ya bom ya toledobidobiyei'uyoigau, na unai bena kabo komiu ya toleisinigomiu. Hage, kwa nuwatui tenem ne unai ya laupwano? ⁸ Dubu hekadi yodi haisagusagu kainauyadi ya haigaibuidi na ya haidi ne udiyedi kabo gonowana yomiu ya paisowa. ⁹ Na huyana yau maidamiu na ginauli saha hesau ya henuwa meta nige unai tamowai hesau ya hepulohe, matawuwuna kada kahao Masedoniya unai taulaoma wa, siya se saguigau ginauli saha ya henuwadi wa udiyedi. Yogu hineli ya ginauliyako ede taba nige ya hepulohegomiu na saha ya hedededi ta meta kabo sola ya miyamiyawanidi. ¹⁰ Teina ye hemala yogu kabahededesaesae. Kabina kwa kata meta Keliso wasana mamohoina ede kaliguwai. Na hinage ya hededemamohoi, taba nige gonowana tamowai hesau teha Akaiya unai yogu hededesaesae ta unai ye hekaiyawasigau. ¹¹ Na idohagi? Bena nige ya gadosisiyeigomiu? Yaubada kabina ye kata meta ya gadosisiyeigomiu.

¹² Na yogu paisowa nige maisana ne meta sola kabo ya ginaginaulti. Na teina unai kabo gonowana taulauhekatalupolupo ne yodi kabatolo ya koigwaligwalidi, siya se henuwa bena taba solasola hesau se lobai na ginauli saha se ginaulidi ne udiyedi se hededesaesae na kabo se hedede ede siya yo kai gonogonowa-

mai. ¹³ Matawuwuna tamowai doha teina meta apostololupolupo, taupaisowa laulaulupolupodi, na kadi kao se ginaulidi doha siya bena Keliso yona apostolo. ¹⁴ Na nige nuwapwanopwanona hesau, matawuwuna Satani, iya hinage ye kaohaihai na ye hedede meta iya mala aneluna. ¹⁵ Unai nige gonowana ta siliyata ena taba yona taupaisowa se kaohaihai na se hedede bena siya miyamiya dudulaina yona taupaisowa. Na yodi mauli gehena ne unai meta saha se ginaulidi ne udiyedi kabo maisadi se haidi.

Paulo yona kamkamna hedeheedededi udiyedi ye hededesaesae

¹⁶ Ya hedede'uyo kalimiuyena: Tabu tamowai hesau yona nuwatu bena yau yauyaule. Na taba komiu yomi nuwatu ede doha tenem na kwa lapulapulau yauyaule udiyedi, ye namwa taba yau hinage kwa haigau kalimiuyena doha siya, na unai kabo hededesaesae gagilina hinage ya ginauli. ¹⁷ Teina ya bom yogu nuwabayao ta unai na ya hededesaesae ta meta nige ya hedeheedede doha Guiyau ye hedeheedede, na dohane yauyaule ye hedeheedede. ¹⁸ Tamowai se bado meta buluma hekasadi yo hinelidi udiyedi se hededesaesae, unai yau hinage kabo ya hededesaesae. ¹⁹ Komiu kwa sibasibakalili, iyamo tamowai yauyaule meta kwa gwayalalakaliliyeidi yo udiyedi kwa taubigakalili. ²⁰ Na komiu meta kwa taubigakalili tamowaigaibu udiyedi na kwa talamyeyidi gonowana se haigomiu yodi heyayai tauhaidi, gonowana se lupohaigomiu na yomi gogo se haidi, gonowana se hepaisowagomiu na unai namwanamwa se lobaidi, gonowana se bom se toleisini'uyoidi, yo gonowana hi-

nage debam ne se kaikaisoi.** ²¹ Saha se ginaulidi ne se nuwamwadimwadinekalili, unai nige yogu bayao gonowana taba bena ya ginaulidi.

Saha tamowai se nuwatuidi na udiyedi se hededesaesae, unai yau hinage gonowana ya hededesaesae. Hage, sola musamusana taba ya hedehedede doha yauyaule. ²² Idohagi, siya Hebelu tamowaidiyao? Yau hinage. Idohagi, siya Isalaela tamowaidiyao? Yau hinage. Na idohagi, siya Abelahama kana isimulitao? Yau hinage. ²³ Idohagi, siya Keliso yona heyayai tauhaina? Yau meta yona heyayai tauhaina saesaena na kabo siya. Yogu hedehedede doha teina ne meta dohane ya hedehedede gaibu. Yau yona ya paisowabayaokalili na kabo siya, hesabana ya lau numatutugudu hegahegagili, se sapi-heyahayabakaliliyeigau, yo huya ye badokalili meta ya lau boita ya hanahanawui. ²⁴ Ma haligigi Dius yodi tauwoyawoya tamowaidiyao udiyedi sapisapi badona 39 ya haidi. ²⁵ Ma haiyona kaisapisapi kaikaiwana unai se koihemwahemwaloigau, ma kesega se lauwekuigau, ma haiyona yoma waga se hedunalapaidi, na boniyai kesega yo mayadai kesega gabwagaibu ne unai ya kulokulolo, ²⁶ yogu kadau maudoidi ne udiyedi kabamwaloi udiyedi ya lulau meta se bado. Sagasaga kabaitadi se nuwamatamatausi, iyamo ya lau. Tauhenahenayagudu se henayaguduigau, iyamo ya lau. Yogu hali Dius tamowaidiyao se kabihenahenayaigau, iyamo ya lau. Dagela tamowaidiyao se kabihenahenayaigau, iyamo ya lau. Magai lakilakidi udiyedi bena kabo se unuigau, iyamo ya lau. Balabala se nuwamatamatausi, iyamo ya lau. Gabwa unai kabo boita, iyamo ya lau. Yo kada kahao lupolupodiyao

** **11:20:** Debam ne se kaikaisoi: Kalina Giliki unai se kuli, se koipapaligomiu, na kaniyona ede tamowaina ne se hedededobidobiyei.

meta se hewaiunugau. ²⁷ Paisowa lakilakidi ya gin-aulidi yo paisowa udiyedi kamnagu se yababa. Huya ye badokalili nige gonowana ya keno. Hinage hasali yo gadomagu kamnadi ya lapuidi yo huya hekadiyo meta ya wohi. Huya hekadiyo meta nige yogu kabobo na ya gwaugwau. ²⁸ Na ginauli maudoidi ta luwadiyena na mayadai maudoina meta dubu maudoidi hesabadi ya nuwanuwatukalili. ²⁹ Ena kaiteya ye basabasa, idohagi, kabo basabasa kamnana nige ya lapui? Ena tamowai hesau se woyalaei yababa unai, idohagi, debanaena kabo nige gonowana ya kouyalayala?

³⁰ Na ena taba bena ya hededsaesae meta kabo ginauli saha yogu basabasa ne tauhemasalahana wa debadiyena ya hededsaesae. ³¹ Yaubada, iya yoda Guiyau Yesu Tamana, iya bena huya maudoina ta nokonokoei, iya meta kabina ye kata yau nige ya laulaulupolupo. ³² *Yogu huyabasabasa mayadaina hesau meta huyana yau Damaseko unai na yodi gabana iya meta wasawasa Aletasi yona lina guninaena taupaisowa, na iya ye hedede ede Damaseko magaina lakilakina kawakedadiyao maudoidi se tologuidi na unai bena kabo se kabihekahini-gau.* ³³ Na menai bosaena ya gelu na magai ne ganana kewamolosina ne unai bolilapaina unai kagu kahao se hedalolodobiyeigau ede ya wasabugabaeidi.

12

Paulo tautau ye kita yo yona basabasa ye hededehemasalahadi

¹ Yogu hededsaesae ta udiyedi kabo sola ya hededsaesae. Bwagana yogu hededsaesae ta udiyedi meta taba nige saha hesau namwanamwana ya lobai, iyamo bena tautau saha ya kitadi yo saha Yaubada ye hemasalahadi kaliguwai wa hedehedededi ya hedehededede. ² Tamowai

hesau kabina ya kata iya Keliso unai na bolimai 14 se laoko wa unai meta se hai ye sae galewa hehaiyonana** ne unai, nige kabina ya kata tamowai ne meta tauna maudoudoina ye sae o yaluyaluwagaibuna ye sae, Yaubada ye bom mo kabina ye kata. ³⁻⁴ Hinage kabina ya kata ede tamowai ta se hai ye sae paladaisi, na tamowaina ne maudoudoina ye sae o yaluyaluwagaibuna ye sae meta nige kabina ya kata, Yaubada ye bom kabina ye kata. Menai nuwanuwatu se bado ye lapuidi meta nige gonowana tamowai yona nuwanuwatuyena ye hedede-hemahemasalahadi yo hinage nige se talamyeyi bena taba ye hedededi tamowai udiyedi. ⁵ Tamowai doha tenem meta kabo ya hededetausaei, na yau nige gonowana ya bom ya hededetausaeigau. Na saha kabo unai ya hededesaesae ede yogu basabasa ta. ⁶ Na taba ya henuwa bena ya hededesaesae meta yau kabo taba nige yauyaule, kaniyona ede yau kabo hedehedede mamohoidi ya hedededi. Na ya kabihekahini'uyoigau, nige ya henuwa taba tamowai hesau ye nuwatuhesaegaibuigau, na taba yogu miyamiya yo yogu hedehedede ne ye kitasipwaba-gunaidi. ⁷ Na ginauli saesaekalilidi Yaubada ye hekitagau wa debadiyena na bena tabu udiyedi ya nuwasaesae, ede kadi laugudugudu Yaubada ye haiyama, unai Satani yona tautauwasa ye laolaoma na taugu ta kabahekamkamnana ye toletole. ⁸ Ma haiyona meta ya kaibwadadoudou Guiyau unai bena taba kamkamna kaliguwai ta ye haigabaeidi. ⁹ Na ye hededelaoma kaliguyena ye wane, “Yogu kabinamwa ta ye launamwanamwaeigo. Matawuwuna ede yogu gigibwali ta yona huyapaisowa dudulaina ede

** 12:2: Galewa hehaiyonana: Kalina Giliki unai se hedede galewa bagubagunana meta manuwa yo yalohi tehana, yo galewa helabuina ede mahana yo nawalai yo kipwala yodi kabasigisigi. Na galewa hehaiyonana meta Yaubada yona kabamiya.

yom basabasa mahanana.” Tenem debanaena ede kabo ma gwaugwauyalakaliligu na yogu basabasa ta hede-hedededi udiyedi ya hededesaesae. Kaniyona ede Keliso yona gigibwali bena ye miya kaliguwai. ¹⁰ Tenem unai Keliso debanaena ede huyabasabasa yo dila yo huya yabayababadi yo hekamkamna yo pilipili huyadi udiyedi meta ya gwauyalakalili. Matawuwuna ede ena ya basabasa meta unai kabo Yaubada yona sagu unai ya bayao.

Hedede-haisagusagu hekadiyo

¹¹ Yogu hede-hedede wa udiyedi kagu kao meta doha yauyaule, na komiu yomi miya wa debadiyena ede doha tenem ya ginauli. Ye namwa mo komiu taba yau kwa hede-hesaegau, matawuwuna ede yau meta nige ya dobikalili na kabo siya apostolo saesaedi ne, bwagana kabo kwa kitagau meta nige kaniyogu. ¹² Apostolo kabak-italobaidi ginaulidiyao ede hekihekinoi saesaedi, kabanoko ginaulidi yo laulau gigigibwalidi. Ginaulidiyao ta meta ma nuwabayaogu na ya ginaulidiko kalimiuwai. ¹³ Unai, Ginauli maudoidi ya ginaulidi dubu hekadiyo udiyedi ne meta maidamiyao gonogonowamiu. Na ginauli kesega mo meta nige ya kaibwadamoni kalimiuyena. Nuwana teina ta yogu kabatoledobiyeigomiu ede, taba kwa nuwatugabaei.

¹⁴ Teina ta meta ya nonohako kabo huya hehaiyonana ya kaitaumanagomiu, na unai taba nige ya hepolohegomiu, kaniyona ede yogu laowa ne nige bena yomi gogo hesabadi na komiu hesabamiu. Matawuwuna ede wawayao gagilidi meta nige gonowana tama yo sina kadi yo yodi se gwaugogo, na tama yo sina bena natuidiyao kadi yo yodi se gwaugogo. ¹⁵ Teina unai kabo ma gwauyalagu na ginauli maudoidi kaliguyena ta ya hegehedi kalimiuwai

yo hinage ya bom ya talamyeigau hesabamiu. Ena yogu gadosisi kalimiuwai ta ya helaki'uyoi, bena kabo yomi gadosisi kaliguwai ne ye gagili?

¹⁶ Nuwana kwa hemamohoiyeigau ede mamohoi yau taba nige ya hepolohegomi, iyamo kabo yomi nuwatu ede bena ya lupohaigomi. ¹⁷ Idohagi, tamowai ya heta-malidi se laowa kalimiu yena wa meta yomi namwanamwa saha hesau se haigaibui yau hesabagu? ¹⁸ Taitasi ya muyowui ede ye laowa kalimiuwai, yo hinage kada kaha hesau meta maidana se laowa. Hage idohagi, Taitasi meta ye hepaisowagomi yona namwanamwa hesabana? Nige gonowana, matawuwuna kai meta yaluwa kesega unai ka paisowa yo nuwatu kesega ka hemuliwatani.

¹⁹ Tabu yomi nuwatu bena yoma hedehedede maudoidi ta udiyedi kai yomai ka laulaugudugudu. Kai meta Yaubada matanaena ka hedehedede doha siya Keliso unai tausunuma tamowaidiyao, yo ginauli maudoidi ka gin-aulidi meta komiu kama kahao namwanamwadiyao kaba-hebayaogomi hesabana. ²⁰ Matawuwuna yogu matausi ede taba ya laowa meta taba nige saha yau ya henuwa ne unai ya lobaigomi, yo yau hinage taba nige saha kwa nuwanuwatui ne kwa lobai kaliguyena. Ya matausi tabu na kalimiu yena meta haikawayagala, kaikalomagigili, koukouyalayala, mahimahihi, hededeheyaheyababa, monumonunu, nuwanuwaesae yo miyamiyapilipili ede metai. ²¹ Yogu matausi ede ena ya uyowa Yaubada kabo ye henuwadobidobiyeigau matamiu yena, na tamowai hekadi debadiyena kabo ya nuwayababakalili, kaniyona ede huya bagubagunana unai miyamiya nige se a'a, laulau bikibikidi yo miyamiya yabayababadi udiyedi se lulau na udiyedi se ba'aya meta sola nige se nuwabui.

13

Hededehebasiba gehegehedi

¹ Buka Tabuna unai ta hasili ye wane, “Pilipili maudoidi tolehedudulaidi udiyedi meta tamowai labui o haiyona yodi hemamohoi ne unai kabo ta tolehedudulaidi.” (*Dutelonomi 19:15*). Na teina ta meta kabo yogu kaitaumanaigomiu hehaiyonana. ² Huya helabuina yau maidamiu wa unai meta ya hededelaowako kalimiuvena, na teina ta yau nige maidamiu na hedehede wa ya hedede'uyoidi kalimiuvena. Na yogu uyowa ne unai meta siya kaiteyadi huya bagubagunana unai se ba'aya wa yo tauba'aya hekadiyo hinage taba nige ya katekamkamnaedi. ³ Kwa henuwakalili bena kaliguyena hemamohoi kwa lobai ede Keliso meta ye hededelaoma kaliguwai na ya hedehede. Tolehedudulaigomiu ne unai iya nige ye basabasa, na ye bayaokalili komiu luwamiyuena. ⁴ Mamohoi, sataulo kewanaena Keliso ye basabasa, iyamo Yaubada yona gigibwaliyena ye maumauli. Doha hinage kai, ka basabasa doha iya, iyamo Yaubada yona gigibwaliyena meta kabo ka maumauli na ka tolehedudulaigomiu.

⁵ Kwa kitasipwaigomiu yo kwa lautonogigomiu, komiu sunuma ne unai kwa babawa e nige? Taba kwa nuwatu-lobai meta Keliso Yesu ede kalimiuwai. Iyamo ena kwa lautonogigomiu na nige sunuma ne unai kwa miyamiya meta Keliso Yesu ede nige kalimiuvena. ⁶ Na ya nuwatu meta ena kwa lautonogigai kabo kwa lobai ede kai apostolo mamohoidi.

⁷ Ka tapwalolo Yaubada unai kabo taba nige ginauli hesau kwa ginaulipwanoli. Yoma tapwalolo ta kaniyona bena saha? Nuwana tamowai bena se kitagai ede kai apostolo mamohoidi? Nige! Tamowai yoma apostolo paisowana se kitaheyababa meta nige ya modei, na saha

ya henuwakaliliyei ede taba komiu ginauli saha se dudulai ne kwa ginaulidi. ⁸ Matawuwuna kai nige gonowana ginauli hesau ka ginauli bena mamohoi ta kabaguduina, na bena taba mamohoi ta ka sagui na ye laki ye lau. ⁹ Ka gwauyala huyana kai ka basabasa iyamo komiu kwa bayao. Na ka tapwalolo taba Yaubada kwa talamyeyi bena ye saguigomiu na yomi miyamiya ne se dudulaikalili. ¹⁰ Teina debadiyena ede huyana yau nige maidamiu meta nuwanuwatu ta ya kulidi, na huyana ya laowa kalimiuwai na yogu apostolo gigibwalina ya hepaisowa meta tabu ya sinakalikalili. Teina gigibwali te Guiyau ye haiyama meta komiu yomi sunuma kabaginaulidi na nige kabahetatag-waligwaligomiu.

Lautoki

¹¹ Gehegehena ta unai, kagu kahao yo louguwao, kwa gwauyala! Kwa kaipatebayao na kwa uyo yomi miyamiya dudulaidi wa udiyedi. Kwa haihebahebayao'uyoigomiu. Bena nuwamiu kesega yo kwa miya daumwaliyena. Na gadosisi yo nuwadaumwali Yaubadana, iya kabo maidamiu.

¹² Kwa hailaulautokiyeigomiu gadosisi mamohoina unai.** ¹³ Yaubada yona tamowai maidaguwao ta yodi lautoki se hetamaliyawa kalimiuwai.

¹⁴ Ya tapwalolo taba Guiyau Yesu Keliso yona kabinamwa yo Yaubada yona gadosisi yo Yaluwa Tabuna yona labini maudoimiu kalimiuwai.

** **13:12:** Gadosisi mamohoina unai: Paulo ye kuli, sumtai tabuna unai, na sumtai tabuna meta yodi gadosisi hekihekinoina.

Yaubada wasana: Buka Hauhauna tupwana
The Message about God: The New Testament in the Saliba
language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Saliba long Niugini

copyright © 2007, 2013, 2017, 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saliba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-07-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 14 Jul 2021

a38b418f-b400-5c73-b231-ea8af9b0924a